

Vergaderjaar 2012–2013

29 817

Sociale werkvoorziening

Nr. 96

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 december 2012

Met deze brief geef ik een beeld van de sociale werkvoorzieningssector zoals dat voortkomt uit analyse van de herstructureringsplannen van gemeenten. Zoals ik u heb toegezegd, tijdens het Algemeen Overleg Wsw/Wajong op 22 november jongstleden. In de bijlage treft u de analyse aan¹. In deze brief geef ik u mijn reactie op de analyse.

Aanleiding

Het vorige kabinet zette in op snelle herstructurering van de sw-sector. Dit kwam onder andere tot uitdrukking in een doelmatigheidskorting die in 3 jaar tijd werd doorgevoerd. Om dit transitieproces te ondersteunen werd een herstructureringsfaciliteit gecreëerd. Het doel van deze faciliteit was om de transformatie richting een efficiëntere bedrijfsvoering van de sector te ondersteunen. Voor de faciliteit was in de periode 2012–2018 400 miljoen euro beschikbaar. Gemeenten konden individueel op deze middelen een beroep doen door het indienen van een herstructureringsplan. Met het controversieel verklaren van de Wwnv en het begrotingsakkoord 2013 verviel de genoemde doelmatigheidskorting en daarmee de grondslag voor de herstructureringsfaciliteit Wsw.

Hoofdpijnen analyse

Uit de analyse van de herstructureringsplannen zijn de volgende hoofdpijnen te onderkennen:

- De plannen onderstrepen dat herstructurering van de sector wenselijk en noodzakelijk is. Zo hebben gemeenten sterk van elkaar verschillende plannen ingediend. Vanuit de verschillende uitgangspunten van de sw-organisaties is dit enerzijds logisch, maar dit roept anderzijds de vraag op of de gemeenten en Sw bedrijven wel voldoende leren van elkaar (goede dingen overnemen). De plannen geven verder aan dat gemeenten kans zien rendementsverbetering te realiseren. De plannen gaan daarbij vooral uit van kostenreductie en veel minder van

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer

- opbrengstverhoging door marktverbreiding of aanpassing in het verdienmodel. Daardoor is naar verwachting nog niet alle verbeterpotentieel geïdentificeerd, de noodzaak tot hervormen blijft bestaan.
- De plaatsingscijfers uit de verschillende regio's tonen dat de relatie met de werkgevers(netwerken) bepalender is voor succesvolle plaatsingen dan de regionale arbeidsmarktomstandigheden¹. Veel gemeenten en sw-bedrijven hebben hier een onvolledig beeld van. Externe factoren zoals een dalende rijksbijdrage en een tegenvallende conjuncturele ontwikkeling zijn ook bepalende factoren voor resultaten in de bedrijfsvoering.
 - In lijn met het voorgaande kan geconstateerd worden dat veel bedrijven nog aan het begin van de omslag «van binnen naar buiten» staan. De meeste bedrijven hebben nog veel focus op eigen productie en anticiperen niet erg op de veranderende markt. De cijfers met betrekking tot het percentage beschut werken (landelijk zo'n 70% in 2011) wijzen dat uit.
 - De governance structuur kent tekortkomingen. Zo bestaat er een aanzienlijke afstand tussen gemeenten en uitvoerder. De analyse wijst uit dat dit aan het veranderen is. In zijn algemeenheid constateer ik dat de betrokkenheid van het college en de gemeenteraad is toegenomen door het maken van de herstructureringsplannen. De betrokkenheid van de gemeenteraden maakt dat de plannen ook openbaar zijn. Dat versterkt naar mijn mening ook het publieke en politieke debat op lokaal niveau. Het regeerakkoord draagt ervoor zorg dat de sociale werkvoorziening hoog op de agenda blijft staan.
 - De uitnodiging tot het maken van plannen heeft een versnelling teweeggebracht in de herstructurering van de sw-sector. De noodzaak plannen in te dienen heeft gemeenten aangespoord vaart te zetten achter de herstructurering.
 - Gemeenten hebben inmiddels de transitie ter hand genomen.

Transitie blijft noodzakelijk

Het uitgangspunt voor dit kabinet is dat alle mensen, met en zonder beperking, mee moeten kunnen doen in de samenleving. Het mooiste is als dat bij een gewone werkgever kan. Nog teveel mensen met een arbeidsbeperking werken echter in een beschutte omgeving, terwijl zij met enige steun ook bij een reguliere werkgever aan de slag kunnen. Niet iedereen zal het echter lukken om bij een gewone werkgever te werken. Er blijft ook beschut werk nodig. Het regeerakkoord maakt dit ook duidelijk en geeft aan dat gemeenten hier meer vrijheid in krijgen.

Ik heb uw Kamer toegezegd u met een brief nader te informeren over de hoofdlijnen van de Participatiewet. Mijn inzet zal zijn het hervormingsproces van de sw-sector in samenwerking met de VNG, Divosa, Cedris, de gemeenten en de medewerkers van de sw-bedrijven verder vorm te geven.

De staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J. Klijnsma

¹ Bron: CBS: Wsw statistiek.